Nr. 145 SOSNOWIEC piątek dnia 29 czerwca 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświąteczych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50: Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER“ — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7 ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

W trzecią rocznicę.

(28 czerwca — 1914 r.)

Nie w dziejach jednego narodu lub państwa, ale świata całego historyczna to data. Chociaż bowiem faktyczny wybuch wojny nastąpił dopiero w miesiąc później — niewątpliwie w d. 28 czerwca 1914 r. ukazał się pierwszy płomień straszliwej pożogi, która szaleje dotąd nad całym światem. Bo te trzy strzały rewolwerowe rewolucjonisty serbskiego Principa, jakie w Serajewie, stolicy Bośni, ugodziły w arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i jego małżonkę, stały się przysłowiowem zapaleniem lontu, od dawna już połączonego z nagromadzonymi materjałami wybuchowymi. Ktoś jeszcze trafniej mord serajewski przyrównał do zapałki, od nikłego płomienia której wszczął się ów wielki pożar, jakiego rozmiarów dzieje świata nie znały.

Wówczas gdy trzyletni pożar jeszcze szaleje, gdy zatacza on coraz szersze kręgi, bez pewności gdzie i kiedy jego kres nastąpi — któż o nikłej zapałce pamięta? A jednak, w dzisiejszą trzecią rocznicę jej zapłonięcia nie wadzi przypomnieć sobie zaczątku tego wszystkiego, co wytwarza teraz nowe kształtowanie się świata, słowem wielką erą dziejową.

*

Na trwałość t. zw. „pokoju zbrojnego“ trudno było dłużej liczyć zbyt bowiem wiele nagromadziło się w ciągu ostatnich dziesiątków lat przeciwieństw i antagonizmów nietylko narodowych, ale i ekonomicznych, aby można było oczekiwać ich rozstrzygnięcia w drodze pokojowych kompromisów. Wprawdzie oba ugrupowania polityczne: t. zw. „trójprzymierze“ i trójporozumienie“, zdając sobie sprawę ze straszliwych skutków orężnego starcia wobec nowoczesnego pogotowia militarnego, starały się krytyczny konflikt opóźnić. Byliśmy więc wciąż świadkami jak dla utrzymania pokojowego *status quo*, urządzano podczas najgroźniejszych konfliktów t. zw. w języku dyplomatycznym: „koncerty europejskie“.

Nie sięgając w odleglejszą przeszłość, dość sobie uprzytomnić z ostatnich wydarzeń politycznych, jak taki „koncert“ w Algeciras zażegnał wojnę europejską z powodu sprawy marokańskiej; jak umiejscowił wojnę bałkańską, a następnie zapobiegł bliskiemu już wybuchowi podczas anneksji Bośni i Hercegowiny.

Czy dyplomatyczni „soliści“ i „kapelmajstrze“ byli już tak wyczerpani i bezsilni, że po mordzie serajewskim nie mogli się zdobyć na nowy „koncert“ aby jeszcze raz zażegnać katastrofę? — opowie to kiedyś możliwie bezstronna historja, gdy nareszcie minie ten krwawy potop. Nie ulega jednak wątpliwości, że szablonowy dziejopis obecnej wojny światowej, za formalny t. zw. *casus belli* będzie zawsze uważał pamiętne wydarzenie w stolicy Bośni, o którem wieść wstrząsnęła podówczas całym światem.

*

Wrażenie grozy potęgowało jeszcze okrucieństwo zdziczałego mordercy, zabijającego niewinną kobietę, stojącą zdala od wszelkiej polityki. Nie było bowiem dla nikogo tajemnicą że mord serajewski miał podkład wskroś polityczny, że sprawca jego był narzędziem nietylko wielkoserbskiej grupy rewolucyjnej, ale i różnych ciemnych, a za kulisami jawnej dyplomacji działających sił, aby przyspieszyć okazję do puszczenia w ruch potwornego pogotowia militarnego.

Wszystko, co później po historycznym dniu 28 czerwca 1914 r. nastąpiło, stwierdza dobitnie, że owa data jest początkiem formalnego *casus belli* obecnie trwającej zawieruchy światowej.

Rząd wiedeński po tragedji arcyksiążęcej, domagał się zrazu jedynie silnego śledztwa na terytorjum serbskiem z udziałem własnych komisarzy. Odmowa rządu białogrodzkiego i wykrętne odpowiedzi na szereg wysyłanych not dyplomatycznych wywołały nareszcie stanowcze *ultimatum*, które przeniosło wkrótce zatarg między Austro-Węgrami a Serbią na arenę ogólno europejską.

Lont zapalony „zapałką serajewska“ tlił się przez cały miesiąc lipiec. Były wprawdzie niejakie widoki, że go potrafi jeszcze raz zagasić jakiś znów „koncert europejski“, projektowany zrazu przez Anglję nowej konferencji londyńskiej. Dlaczego do niej nie doszło, jak w tylu poprzednich również groźnych konfliktach? Będzie to niewątpliwie szczegółowo i drobiazgowo z dołączeniem rozmaitych anneksów archiwalnych wydrukowane w memorjałach dyplomatycznych t. zw. ksiąg „żółtych“, „czerwonych“, białych“ i „pomarańczowych“. Ale objektywny historjozof nie z chaosu sprzecznej z sobą kazuistyki dokumentów dyplomatycznych, wyciągnie z pewnością inny wniosek o istotnej genezie krwawego potopu, który rozszalał nad światem. On będzie wiedział, że ów płonący lont stopniowo a nieubłagalnie, dochodził do nagromadzonych przez lata, a może i przez wiek cały, prochów, które nareszcie wybuchły, wytwarzając niszczycielską pożogę wojny światowej.

Dzisiejsza więc data uprzytomnia nam żywo, że to właśnie przed trzema laty zapaliła ów gigantyczny pożar w stolicy Bośni owa już historyczna... „zapałka serajewska“.

Kościesza.

Przegląd polityczny.

Wrzenie w Rosji.—Walki na wschodzie.—Z zachodniego terenu wojny. —Na froncie austrjacko-włoskim. — Sytuacja w Grecji. — Akcja bojowa w Macedonji. — Z terenów walk w Azji. — Kampanja zimowa.

Jak donoszą dzienniki sztokholmskie z Petersburga, zamęt rewolucyjny w Rosji trwa bez przerwy i przybiera coraz większe rozmiary. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że wobec tego chwila nowego zamachu stanu nadchodzi z żelazną koniecznością. Musi nastąpić jakiś przełom, gdyż atmosfera jest wprost nie do zniesienia. W ostatnich czasach wielką działalność rozwijają monarchiści. Agitację tę popiera podobno poseł angielski p. Buchanan. Na czele ruchu znajdują się wyżsi oficerowie, wysoka hierarchja cerkiewna, byli dygnitarze administracyjni, wreszcie kupcy i przemysłowcy, którzy wskutek zamętu ponoszą olbrzymie straty. Agitacja za proklamowaniem monarchji konstytucyjnej znajduje coraz większy posłuch.

Tymczasem na froncie bojowym, od czasu klęski Rosjan nad Stochodem, akcja ogranicza się tylko do walk artyleryjskich. Ofensywy rosyjskiej, pomimo parokrotnych zapowiedzi, jak nie było tak niema. Onegdaj tylko toczyła się nieco więcej ożywiona działalność w Galicji wschodniej i w Karpatach. Pozatem sytuacja pozostaje bez żadnej zmiany.

Na zachodzie ofensywa angielsko-francuska, rozpoczęta w pierwszych dniach kwietnia rb., a więc przed trzema prawie miesiącami, nie ustaje. W nocy z dn. 24 na 25 Anglicy dokonali ponownie wielkich wysiłków, aby opanować oskrzydlajacy łuk pod miastam Lens. Wszystkie ataki nieprzyjaciela—jak doniosły urzędowe komunikaty berlińskie—złamały się w morderczym ogniu niemieckich karabinów maszynowych. Anglicy ponieśli przytem znaczne straty. Jednocześnie Francuzi atakowali Niemców w różnych odcinkach frontu nad rzeką Aisną i w Szampanji. Nieprzyjaciel wtargnął pomimo ciężkich strat do linji niemieckich w kilku miejscach, został jednak po większej części wyparty za pomocą gwałtownego kontr-ataku.

Na froncie austrjacko-włoskim, po ostatniej chybionej ofensywie włoskiej nad rzeką Isonzo, panuje teraz względna cisza. Toczą się tylko od czasu do czasu walki artylerji oraz w powietrzu.

W Grecji po usunięciu zwolennika neutralności, króla Konstantyna, cała władza znalazła się faktycznie w rękach koalicji. Nowy król Aleksander nie odegrywa żadnej roli. U steru rządu stanął zaciekły wróg państw centralnych, Venizelos. Wobec tego oficjalne przyłączenie się Grecji do koalicji jest tylko kwestją czasu.

Czy zmiana króla i rządu greckiego przyczyni się do podjęcia przez generała Sarraila w Macedonji więcej energicznej akcji—niewiadomo. Dotychczas cała akcja bojowa na froncie macedońskim polega na utarczkach pomiędzy patrolami nad jeziorem Doiran i w okolicy Strumy.

Z teatrów wojennych w Azji, a mianowicie: z Armenji, Persji, Mezopotamji, i Palestyny — od pewnego czasu brak wiadomości. Tereny te zresztą posiadają w obecnej wojnie wszechświatowej znaczenie drugorzędne.

O zakończeniu wojny w roku bieżącym — mowy niema. Chyba, że zajdą jakieś nieprzewidziane okoliczności, które koniec jej przyspieszą. Wojnę, prócz Anglji, przedłuża Ameryka, która, jak sama zapowiada, teraz się przygotowuje, a wystąpi dopiero w

roku przyszłym, Gazety amerykańskie wyraźnie piszą:

„Musimy ostrzedz naszych sprzymierzeńców, by w krótkim czasie nie oczekiwali za wiele od nas. Wzięliśmy się do roboty i wiemy, dokąd zmierzamy. Ale ruchy nasze nie są nagłe. Gdyśmy zaszli tak daleko, to swoją część spełnimy, a może nawet więcej. W danej jednak chwili niechaj Francuzi nie osłabiają swej energii. Muszą walczyć nadal, ufając nam. My tymczasem możemy się tylko przygotowywać".

Jak donosi „Vossische Zeitung", minister francuski Viviani, powróciwszy z Ameryki, oświadczył dziennikarzom paryskim, że Francja walczyć będzie musiała o własnych siłach jeszcze do wiosny 1918 roku, gdyż dopiero wówczas Stany Zjednoczone będą mogły dostarczyć na front francuski tyle wojska, aby osiągnąć w krótkim czasie decyzję. Viviani prosił dziennikarzy, aby popierali w społeczeństwie ufność w pomoc amerykańską.

Cała więc nadzieja koalicji polega na Ameryce....

Pol.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Urzędowo donoszą dnia 27 czerwca 1917 roku.

Wschodni teren walk

Na południu od kolei Lwów—Tarnopol i nad Narajówką w dalszym ciągu trwał ożywiony ogień artylerji i miotaczy min.

Nad Złotą Lipą podczas pomyślnego natarcia wywiadowczego uprowadziliśmy wielu jeńców rosyjskich.

Zachodni teren walk:

Grupa wojsk następcy tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Z powodu niepomyślnej pogody obustronna działalność artylerji była na froncie mniejsza, niż dni poprzednich. Tylko na poszczególnych odcinkach ogień wzmagał się chwilami.

W godzinach rannych odparto wśród ciężkich strat znaczne siły angielskie, występujące zaczepnie przeciwko wysuniętemu naprzód łukowi pod Lens. Przeciwnik usadowił się w jednym z rowów na przedpolu, po obydwóch stronach drogi Arras — Lens

Pod Fontaine nie miały wyniku natarcia oddziałów nieprzyjacielskich; nie powiodły się również ataki oddziałów wywiadowczych, wykonane w wielu punktach frontu pod Arras.

Grupa wojsk następcy tronu niemieckiego.

Nie licząc silnego ognia na północnym zachodzie od Craonelle, jak również po obydwóch stronach Corbeny—Berryau Bac, działalność bojowa wogóle utrzymywała się w granicach umiarkowanych.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka ks. Albrechta Würtemberskiego.

Nie wydarzyło się nic znamiennego.

Front macedoński.

W łuku Czerny i dalej na wschodzie chwilami ożywiała się działalność artylerji.

Pierwszy generał kwatermistrz v. LUDENDORFF.

W parlamencie austrjackim.

WIEDEŃ. (WAT.). Na wczorajszem posiedzeniu parlamentu austrjackiego prezes ministrów dr. v. Seidler przedstawił nowy gabinet. Następnie powiedział, że zadaniem gabinetu będzie: załatwienie prowizorjum budżetowego, przedłużenie mandatów poselskich, uskutecznienie wyborów do delegacji wspólnych oraz uchwalenie podatku od zysków wojennych. Prezes ministrów powiedział między innemi: „Sprawy bieżące będzie załatwiał rząd obecny z jaknajściślejszą bezstronnością oraz jaknajgorliwszą otoczy opieką całą ludność państwa, która, zaiste, z godną podziwu wytrwałością znosi wszystkie tak ciężkie braki czasów wojennych. Rząd szczególną uwagę zwróci na sprawy żywnościowe całej ludności, przytym zarówno sprawę popierania zwiększenia produkcji, jako też sprawę sprawiedliwego podziału zapasów (oklaski). Obecny gabinet nosi charakter prowizoryczny". Następnie prezes ministrów prosi parlament aby zechciał wierzyć w dobrą wolę rządu oraz nie odmówił mu swego współdziałania, bez którego wszystkie zabiegi okażą się bezowocne ku wielkiej krzywdzie dla wspólnej wszystkim ojczyzny (ożywione brawa).

Niemieckie państwa związkowe otrzymują powszechne głosowanie.

BERLIN, (BTW.). Dzisiejszy „Vorwärts" donosi, że komisja konstytucyjna parlamentu Rzeszy zwołana została przez swojego prezesa Scheidemanna na dzień 3 ci lipca. Porządek dzienny zawiera wnioski, dotyczące wprowadzenia powszechnego równego prawa wyborczego w państwach związkowych.

Mowa polityczna.

AMSTERDAM. (WAT.). Do „Allgemeen Handelsblad" donoszą z Londynu że w nadchodzący piątek Lloyd George wygłosi w Glasgowie doniosłego znaczenia mowę o wojnie i celach wojennych koalicji,

Następca Hoffmana.

BERNO. (BTW.) Doniesienie szwajcarskiej agencji telegraficznej: Zjednoczone zgromadzenie związkowe w dniu dzisiejszym 168 głosami z pośród 192 ważnych głosów wybrało do Rady związkowej na miejsc Hoffmana członka Rady narodowej Gustawa Adora, prezydenta międzynarodowego komitetu Czerwonego Krzyża.

Akcja Ameryki.

WASZYNGTON. (WAT.). Wilson powołał specjalną Radę, mającą za zadanie: rekwizycję środków żywnościowych i prowadzenie akcji śledczej w celu możności skutecznego prowadzenia przez Stany Zjednoczone wojny i przeszkodzenia dowozowi do Niemiec środków żywnościowych za pośrednictwem państw neutralnych. Rada rekwizycyjna będzie się składać z sekretarzy stanu do spraw handlu, gospodarstwa krajowego i aprowizacji. Wypracowano plan zaopatrywania w żywność europejskich państw neutralnych, który natychmiast ma być wprowadzony w życie. Pierwszemi towarami do których ma być stosowane prawo są węgiel i zboże.

W Grecji.

LONDYN. (WAT.). Doniesienie Biura Reutera: Do „Times'a" donoszą z Aten: Natychmiast po zebraniu się parlamentu Venizelos przedłoży swój program. O ile będzie to możliwe zaproponuje on, aby Grecja przyłączyła się do koalicji, nie chcąc jednakże mobilizować Grecji wbrew jej woli.

KOPENHAGA. (WAT.). Do Londynu donoszą z Aten, że stronnicy króla Konstantego odbywają zgromadzenia na Peloponezie, na których oświadczają, że za żadną cenę nie poddadzą się rządom Venizelosa.

AMSTERDAM. (WAT.). Do „Timesa" donoszą z Aten, że w ubiegłą niedzielę w godzinach porannych Francuzi zajęli dzielnicę Stadionu, Zeppeionu oraz liczne inne punkty miasta.

Stosownie do rady, udzielonej przez nadkomisarza Jonnarta, salonicki rząd tymczasowy ma przenieść się z Salonik do Pireneusu.

ATENy. (WAT.). Do miasta wkroczyło wojsko koalicji.

Nowe traktaty Rosji.

SZTOKHOLM, (BTW.) Z Petersburga donoszą, że minister Ceretelli miał wyrazić się w obecności przedstawicieli państw sprzymierzonych, że będą anulowane wszystkie traktaty zawarte przez b rząd carski ze sprzymierzeńcami z wyjątkiem traktatu londyńskiego z 14 września 1914 r. Obecny rząd tymczasowy zawrze ze swemi sprzymierzeńcami nowe traktaty, które, wprawdzie, uwzględnią najważniejsze interesy sprzymierzonych, ale też, z drugiej strony, w całej pełni liczą się z nowym punktem widzenia narodu rosyjskiego w sprawach wojny i pokoju.

Duma się broni.

SZTOKHOLM. (BTW.) „Russkaja Wola" pisze, że w ostatnią sobotę odbyło się zebranie komisji tymczasowej Dumy państwowej pod przewodnictwem Rodzianki; nie byli obecni na zebraniu postępowcy i kadeci. Rozprawy toczyły się nad projektem rady robotników i żołnierzy co do rozwiązania Dumy; uchwalono, że sprawa ta nie może być decydowana przed terminem ekspiracji mandatów poselskich członków Dumy. Rząd tymczasowy nie ma prawa rozwiązywać Dumy.

Proces przeciwko Mikołajowi II.

KOPENGAGA. (WAT.). Do „Dagens Nyheter" donoszą z Londynu: Angielski delegat robotniczy Gray, który tylko co wrócił do Londynu z Piotrogrodu, komunikuje, że akt oskarżenia przeciwko b. cesarzowi został już przygotowany. Jawność procesu ma być zabezpieczoną.

Francja a Polska.

O zmianie stanowiska prasy francuskiej wobec Polski donosi kroresponpondent szwajcarski „Czasu".

„Francuscy politycy — pisze on — oceniają kwestję polską przedewszystkiem z punktu widzenia interesów swej ojczyzny i nie można im brać tego za złe, poza tym jednak sprawa nasza znajduje wśród nich daleko głębsze ocenienie, niż u Anglików (?). Francja jest obecnie wolna od rosyjskiego koszmaru. Dopóki p. Izwolski dyktował prawa na Quay d'Orsay, cenzura francuska była niezmiernie czuła na wszystkie objawy polskich sympatji w prasie stołecznej; dziś gdy powaga rosyjskiego ambasadora runęła, publicystyka francuska wypowiada się w sprawie polskiej daleko szczerzej i serdeczniej.

Przyczyniło się do tego zupełne rozczarowanie Francuzów do Rosji, na której pomoc przestali liczyć. Uwolniwszy się zaś wreszcie od tej nieszczęsnej hipnozy, która przez tyle lat ciężyła na ich kraju. Francuzi ze swą niezwykłą giętkością i znanym temperamentem nawrócili ku Polsce i z instynktu i z przekonania, że w przyszłych międzynarodowych kombinacjach Francja i Polska będą się z konieczności wzajemnie podtrzymywać.

Bardzo szczęśliwym wydarzeniem dla sprawy polskiej jest powrót p. Cambona do ministerstwa spraw zagranicznych, gdzie jest dyrektorem najważniejszego politycznego departamentu. P. Cambon nigdy nie taił swoich polskich sympatji, a dziś objawia je z większym niż kiedykolwiek naciskiem.

Wśród polityków parlamentarnych, począwszy od obecnego prezesa gabinetu, sprawa polska ma licznych i zdecydowanych przyjaciół, nie należy wprawdzie wiązać z tym zbyt daleko sięgających nadziei, zawsze jednak leży w tym elemencie siła, której nie wolno lekceważyć".

W sprawie wyżywienia kraju.

Wykonawczy komitet aprowizacyjny jaki się zawiązał po ostatnich naradach pod przewodnictwem Ks. Arcybiskupa pragnąc zrobić wszystko, co tylko jest możliwe, w celu przyjścia ze skuteczną pomocą szczególniej najuboższym warstwom ludności w kraju okupowanym oraz na Litwie, ustalił następujący zakres swych zadań:

1) Podjęcie zabiegów u Stolicy Apostolskiej o umożliwienie dowozu **artykułów żywności z krajów neutralnych, posiadających nadmiar odpowiednich artykułów, do okupowanych obszarów Królestwa Polskiego oraz na Litwę. W związku z tem między innemi okaże się tu prawdopodobnie niezbędny wyjazd specjalnej delegacji do Rzymu, o co będą podjęte starania u władz.**

2) Nadzór nad podziałem zbóż i ziemniaków, które przyjść mogą z okupacji austrjackiej, znajdującej się w warunkach żywnościowych o tyle pomyślniejszych od okupacji niemieckiej, że gdy w tej ostatniej żywioł miejski wynosi 37% ogółu ludności, w okupacji austrjackiej stanowi około 24%.

3) Nadzór nad projektowaną centralną organizacją dla zakupu i podziału zboża, pozostającego dla wolnej sprzedaży po dostarczeniu kontyngentu przymusowego oraz artykułów tego rodzaju, jak jaja, mleko, drób, warzywa, ryby i t. p., dotychczas niedostępnych dla ludności uboższej, a mogących odegrać poważną rolę w jej odżywianiu.

4) Wyjednanie jaknajszybszego zatwierdzenia związku miast, w którego działalności komitet wykonawczy widzi najracjonalniejszą podstawę doprowadzenia do możliwie korzystnego stanu sprawy aprowizacji i jemu przekaże kontynuowanie swych prac.

□ **Doniosła organizacja.** W celu ochrony lasów, oraz racjonalnej i korzystnej ich eksploatacji, usuwającej pośredników, powstało w Lublinie przy Związku ziemian zjednoczenie właścicieli lasów w okupacji austrjackiej. Do zjednoczenia przystąpili wszyscy więksi posiadacze lasów, oraz plenipotenci nieobecnych właścicieli. W ten sposób pozostanie w rękach społeczeństwa kilka miljonów rb. rocznie, a wywoła także rozwój przemysłu leśnego i umożliwi konsumentom korzystniejsze nabywanie drzewa, co wobec czekającej nas odbudowy będzie miało olbrzymie znaczenie dla całego kraju.

□ **Podróż arcybiskupa warszawskiego.** J. E. arcybiskup warszawski, ks. dr. Kakowski wyjechał w piątek ubiegły z Warszawy na kilkanaście dni. Arcybiskupowi towarzyszy ks. Kempiński. Podczas swojej podróży J. E. arcybiskup odwiedzi między innemi, Kraków, gdzie przez kilka dni zabawi.

Z dnia na dzień.

Z Sosnowca

Dnia 28/VI

Nabożeństwa.

Jutro w uroczystość św. Piotra i Pawła porządek nabożeństw w sosnowieckim kościele parafjalnym będzie następujący: Msze św. o godz. 6, o 9 i 10 rano. Suma o godzinie 11-ej po południu. Nieszpory o 3 i pół.

— O wyjazd na letnie mieszkanie. Komunikują nam z urzędowej strony co następuje: „Jak w zeszłym roku, tak i obecnie napływ osób do tutejszego biura paszportowego, chcących uzyskać przepustki na wyjazd do letnisk w okupacji austrjackiej jest nadzwyczaj wielki. Obecnie sytuacja jest o tyle trudniejszą od dawniejszej, że każda prośba o wyjazd do okupacji austrjackiej za wyjątkiem do powiatu Dąbrowieckiego wysyłana być musi przed wystawieniem przepustki do odnośnej austrjackiej władzy, przez co procedura znacznie się opóźnia. Następnie tylko w bardzo nieznacznych wypadkach władze austrjackie udzielają zezwolenia na podróż. Wobec tego zaleca się w pierwszej linji prośby o wyjazd podawać li tylko w nagłych wypadkach."

— Zakończenie roku w szkołach miejskich. Dziś odbyło się uroczyste zakończenie nauki w szkołach ludowych. Rano o godzinie 9-ej chłopcy i dziewczęta pod kierunkiem nauczycieli i nauczycielek zebrali się bardzo licznie w sosnowieckim kościele parafjalnym na nabożeństwo.

Po Mszy św. przemówił do młodzieży bardzo serdecznie ks. Opalski, poczem

dzieci rzeszły się do szkół, gdzie im. rozdano cenzury i nagrody.

— **„Lipcówka"**. W najbliższą niedzielę dnia 1 lipca w Lasku Sosnowieckim przy ul. Nowo-Kościelnej odbędzie się wielka zabawa sportowa: „Lipcówka". Program nadzwyczaj urozmaicony: confetti, balony, wyścigi, żywe obrazy, ognie bengalskie etc.

— **O Seminarjum nauczycielskie.** Z Koła Okręgowego P. Mac. Szkolnej w Częstochowie otrzymujemy z prośbą o zamieszczenie następujący komunikat:

Zarząd Koła Okręgowego Pol. Macierzy Szkolnej w Częstochowie wobec powszechnego braku wykształconych nauczycieli szkół początkowych postanowił założyć w Częstochowie Seminarjum nauczycielskie, któreby zadośćuczyniło potrzebom trzech powiatów.

Pomyślna przyszłość młodzieży, wykształcenie ich umysłu i charakteru, w duchu najszczytniejszych ideałów Kościoła i Ojczyzny, spoczywa tak w rękach rodziców tak i wychowawców — nauczycieli. Aby zaś Seminarjum nauczycielskie mogło podołać swemu zadaniu, musi być postawione na wysokiej stopie. Poparcie moralne i materjalne Seminarjum cięży na całem społeczeństwie. Gdy w obecnej dobie stoimy na rozdrożu politycznym — to nam w pracy nad kształceniem serc i umysłów młodzieży bezczynnymi być nie wolno. Zarząd przeto Koła Okręgowego Polskiej Macierzy Szkolnej w Częstochowie do serc odczuwających wiekowe braki nasze i rozumiejących potrzeby naszej Ojczyzny zwraca się z prośbą o zapisanie się na członka ofiarodawcę: honorowego, rzeczywistego lub wspierającego nasze projektowane Seminarjum nauczycielskie.

W sprawie utworzenia Seminarjum nauczycielskiego w dniu 3 lipca, o g. 4-ej popoł., w lokalu Stow. Kupców Polskich, w Częstochowie, ul. Teatralna 16, odbędzie się posiedzenie, na które zaprasza się zainteresowanych.

Przewodniczący *Ks. M. Nassalski*, proboszcz par. św. Barbary,
vice-przewodniczący *Józef Rutkowski* dyrektor cementowni we Wrzosowej,
Sekretarz *L. Starzyński*.

— **Z pożarnictwa.** Częste klęski pożaru, nawiedzające wskutek panującej suszy miasteczka i wsie, spowodowały powołanie do życia drużyn ochotniczych straży ogniowych w Poraju, Mrzygłodzie, Siemoni, Sączowie i Koziegłówkach. Straże te popierane gorąco przez inspektora zarządu ubezpieczeń budowli od ognia w Królestwie Polskiem na powiat będziński, inżyniera p. Eugeniusza Nowakowskiego uzyskało aprobatę i rozpoczęły swoją działalność. Jak wiadomo, sejmik powiatowy przyznał nowym strażom zapomogi.

— **Z Radochy.** Przed kilku laty tuż za woskownią udało się odkryć na niewielkiej głębokości bogate pokłady węgla. Niebawem wkrótce szyb zalany został wodą, a na rumowiskach powstało głębokie jezioro. Obecnie prowadzone są roboty około wypompowania nagromadzonej wody, a po ukończeniu z dużym nakładem robót, wznowione zostanie dobywanie węgla.

— **Jarzyny.** Na targach nie brak jarzyn, jako to: marchwi, brukwi, szpinaku, rzodkiewki, sałaty, szczawiu itp. Przekupnie jednak żądają za te artykuły niemożliwych wprost cen. Naprzykład za pęczek rzodkiewki, wartości 3—4 grosze, chcą aż 20 fenigów. Nic dziwnego, że nabywców jest mało.

— **Zamiast piwa—mąka.** Od osób, które w tych dniach powróciły z Wodzisławia, dowiadujemy się, iż w ubiegłym tygodniu na drodze z Wodzisławia do Kromołowa, urzędnicy celni okupacji austrjackiej dokonali rewizji na wozie, wiozącym antałki wrzekomo z piwem. Zamiast piwa odnaleziono w antałkach mąkę, przemycaną do Zawiercia. Oprócz konfiskaty towaru, zabrano też wóz i konie należące do przemytników.

— **Od redakcji.** Z powodu przypadającej jutro uroczystości św. Piotra i Pawła, następny numer „Kurjera" ukaże się w sobotę dnia 30 czerwca po południu.

— **Zabawa.** Dziś w ogrodzie przy teatrze „Zacisze" wielka zabawa w połączeniu z koncertem orkiestry kop. „Piaski" program zabawy: poczta, konfetti, wyścigi w workach z przeszkodami. Na scenie pod kier. Wł. Bernatowicza „Łaciata piękności" komedja w 1 akcie i „Pantofel" krotochwila w 1 akcie. Na zakończenie tańce. W przerwach obrazy kinematograficzne.

Bufet pod zarządem specjalisty fachowca p. Skierskiego zaopatrzony w wyroby cukiernicze, napoje zakąski etc, kuchnia na miejscu.

Ogłoszenie.

Chleb dodatkowy.

Zmieniając ogłoszenie z d. 8, 6, 17, dotyczące chlebe dodatkowego zawiadamia się, iż chleb dodatkowy sprzedawany będzie tylko w następujących sklepach:

Cechu Piekarskiego:

1) Kanecki, Starososnowiecka 40
2) Kiepura, Mała
3) Józef Króll, Starososnowieaka 86
4) Józef Króll, Małachowskiego 11
5) Peucker, Modrzejowska 1 (3 Maja 10)
6) Peucker, Starososnowiecka 123
7) Piechowski, Kuźnica 6
8) Haucke, Wawel 7
9) Adam Króll, Orla 8
10) Guzik, Aleksandrowska 2
11) Teper, Gochowa 7
12) Ługowy Długa 12
13) Cegielski, Nowopogońska 23
14) Brzozowski, Wielka 2
15) Łączkowski, Srodula
16) Wojtkowiak, Robotnicza Konstantynów
17) Zgajewski Franciszek, Sielecka 43.

Żydowskiego Związku Wsparć:

1) Bornstein, Kołłątaja 9.

Wydawanie chleba nastąpi za kartkami dodatkowemi, które należy odebrać w dniach 14 i 29 każdego miesiąca w zwykłych miejscach wydawania kart chlebowych.

Sosnowice, dnia 22 czerwca 1917 r.
Magistrat.

Z Będzina.

Nabożeństwa Msza św. o godz. 7 i 9 min. 15, suma o godzinie 11 i nieszpory o 3 i pół po poł. Z powodu wyjazdu na czas wakacyjny prefekta tutejszych szkół ks. Koźlckiego, zazwyczaj odprawianej i mszy św. „uczniowskiej" o godz. 8 i pół nie będzie.

+ **Kartofle.** Wobec wysokich cen kartofli należy być przygotowanym na zmniejszenie dostawy ich do komitetów żywnościowych.

+ **Z miasta.** Od rogu ul. Modrzejowskiej i Fabrycznej naprzeciw mostu kolejowego prowadzi w stronę Małobądza ulica nowa jak dotąd bez nazwy. Ulica ta stale upstrzoną jest nieczystościami, a tym razem miejscowość w stronę ulicy Modrzejowskiej jest szczelnie zamieszkałą, sąsiednie zaś łąki służą w dni świąteczne i w godzinach wieczornych dni powszednich, jako miejsca dla przechodni, łaknących świeżego powietrza. Należałoby tę ulicę przyprowadzić do porządku.

Wieści ze stolicy.

☐ **Kursy pożarnicze.** Zarząd „Związku Florjańskiego" organizuje w Warszawie z dniem 16 lipca r. b. jednomiesięczne kursy pożarnicze dla uczestników z prowincji; delegatów wiejskich i miejskich Straży Ogniowych, kółek rolniczych, ognisk, administracji folwarków i t. p. Uczestnicy Kursów przybywają na koszt własny i winni zapewnić się co do mieszkania i utrzymania, bowiem Zarząd Związku Florjańskiego, nie przesądzając sprawy na przyszłość, w roku bieżącym nie jest w możności przyjść ze swej strony z pomocą pod postacią zapewnienia bądź bezpłatnego, bądź nawet ulgowego pobytu w Warszawie. Uczestnicy obok wykładów z teorji pożarnictwa przejdą praktyczny kurs akcji ratunkowej i po odbyciu egzaminu otrzymają odpowiednie świadectwa. Kandydaci winni nadsyłać swe zgłoszenia do Biura Związku (Aleje Jerozolimskie 55) najpóźniej do dnia 7 lipca r. b. Wpisowe wynosi 15 mk. za cały kurs. Wyjątkowo niezamożni mogą być zwolnieni zupełnie od opłaty.

☐ **Ewakuacja Warszawy.** W urzędzie ewakuacyjnym wciąż trwa ruch ożywiony. Większość zgłaszających się osób nie wskazuje miejsca, dokąd może wyjachać, prosząc natomiast o dokonanie wyboru przez urząd. Wyjazd obowiązuje do końca wojny. Na powrót do Warszawy przed końcem wojny wyjednać należy specjalne zezwolenie władz i zgodę magistratu.

Z kraju.

☐ **Stosunki aprowizacyjne w Kielcach** Donoszą z Kielc, że pozwolenie na sprowadzanie produktów żywnościowych z obwodu Buskiego i niektórych gmin pow. włoszczowskiego, dotyczy tylko trzydziestu (30) funtów na jedną osobę przewożącego, zaopatrzonego w osobistą legitymację, czyli tak zwaną przepustkę. Ilość produktów przenosząca 30 funtów lub przewożona przez osobę nie posiadającą legitymacji ulega konfiskacie.

☐ **Pożar fabryki poznańskiego w Łodzi.** W sobotę ubiegłą wybuchł pożar w zabudowaniach fabryki towarzystwa akc. J. K. Poznański, a mianowicie w składach drzewa i innych materjałów. Ofiarą płomieni padły cztery składy, jeden dom mieszkalny, oraz inne pomniejsze zabudowania gospodarcze. Szkody materjalne są bardzo znaczne.

☐ **Sem. nauczycielskie w Łowiczu.** Rok już dobiega, jak istnieje w Łowiczu męskie seminarjum nauczycielskie. Zostało ono założone staraniem tutejszej Rady Opiekuńczej Szkolnej i mieści się w jednym ze skrzydeł dawnego po Radziejowskiego gmachu. Przy Seminarjum istnieje internat i wszyscy bez wyjątku uczniowie są obowiązani w nim mieszkać: opłaty specjalnej za internat nie pobiera się. Przy internacie prowadzona jest stołownia. Oprócz zajęć normalnych uczniowie Seminarjum pracują intensywnie w ogrodzie szkolnym.

Z Poznańskiego.

☐ **Z dnia wstrzemięźliwości.** Związek Towarzystw Wyzwolenia wezwał społeczeństwo polskie w Księstwie Poznańskim, Prusach, na Śląsku i na obczyźnie do powstrzymania się od nawyknień swoich, a szczególnie od picia i palenia w dniu 26 listopada 1916 roku i złożenia zaoszczędzonej w ten sposób ofiary na rzecz braci w Królestwie. Odezwa Związku Tow. Wyzwolenia osiągnęła pożądany skutek. Zebrano owego dnia 140,112,71 mk. Ks. Bociań i p. Cejrowski jako członkowie zarządu Związku Tow. Wyzwolenia oraz p. Śniegocki złożyli dnia 15-go czerwca wymienioną kwotę na ręce arcybiskupa gnieźnieńsko-poznańskiego dla Komitetu Niesienia Pomocy w Królestwie. Związkowi Tow. Wyzwolenia należy się gorące uznanie i podziękowanie nietylko za trud podjęty, ale także za rzucenie hasła ofiary.

☐ **Wypadek posła ks. Brandysa.** Jak donosi „Lokal Anzeiger" poseł do parlamentu niemieckiego, ks. proboszcz Brandys z Dzierżkowic, uległ ciężkiemu wypadkowi. Ks. Brandys usiłował ściągnąć na dół wtelki, ważący 1200 funtów świecznik w kościele swoim. Sznur jednak urwał się i świecznik spadł na księdza, raniąc go w głowę i nogi. Ks. Paweł Brandys, liczący lat 48, reprezentuje w parlamencie okręg opolski i należy do Koła Polskiego.

Tabela nieurzędowa

w 11-ym dniu ciągnienia 5-ej klasy loterji klasowej R. G. O.

Główne wygrane:
Rb. **4000** nr. 3837.
Rb. **1000** Nr. Nr. 6888 17707.
Rb. **2000** na Nr Nr. 215 18761.
Rb. **400** Nr. Nr. 1106 5914 8742 8983 29253.
Rb. **200** na Nr Nr. 6595 11073 14262 15939 19617 20797 24173 26663 27240 28256 29088 29860.
Rb. **100** na Nr. Nr. 11 711 1697 2064 2131 2718 3069 3551 8789 9234 10425 10627 11565 12402 13637 15555 16881 16878 17203 18150 20266 21032 22579 25708 26958.

Zawiadamia się pp. Majstrów Ślusarskich, Kowalskich i pokrewnych fachów, że w dniu 29 czerwca t. j. w dzień św. Piotra i Pawła o g. 10 rano w kościele parafjalnym w Sosnowcu odprawione zostanie

uroczyste nabożeństwo.

1215 Następnie w lokalu cechu

pogadanka

na które zaprasza ZARZĄD CECHU.

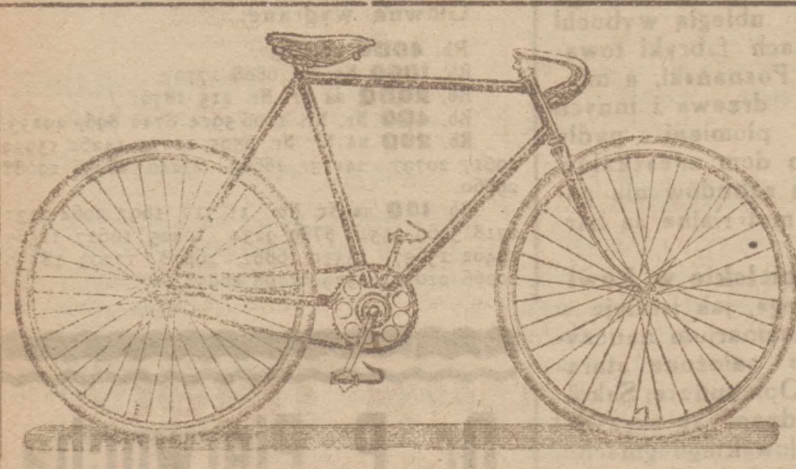
BUCHALTERJA (handlowa, przemysłowa, rolnicza) pg. syst Pigera i Chankowskiego	**Arytmetyka handlowa i finansowa**	STENOGRAJA systemem Gabelsbergera, Gumińskiego lub Sztoke—Schrey'a.

Buchalterji, stenografji, kaligrafji, pisma rondem i pisania na maszynach, także arytmetyki, korespondencji, niemieckiego, francuskiego, geografji, nauki o handlu, towaroznawstwa, prawa handl., i ekonomji polityczno-handlowej nauczają grontownie systemem praktycznym i teoretycznym

Wyższe Kursy Handlowe pod kier. OTYLJI WOLSKIEJ

w godz. rannych, po połud. i wieczorowych dla osób płci obojga. (Czynne bez przerwy przez całe lato). Naukę można rozpocząć w każdym czasie. Po ukończeniu i zdaniu egzaminu wydawane są świadectwa. Informacje, zapisy, nauka codziennie na Konstantynowio, ulica Kamienna Nr. 5, od godz. 8-ej do 2-ej po południu. W Sosnowcu, ul, Targowa Nr. 12 od godz. 3 do 6 pp. i od 6 i pół do 9 wiecz. Program grat s. UWAGI: 1) Można uczęszczać na oddzielne przedmioty. 2) Szkoła poleca na posady wychowańców swoich 3) Kto nie ma odpowiednich kwalifikacji może być przyjęty na Kursy przygotowawcze. 4). Mniej zdolni mogą powtórzyć kurs nauki bezpłatnie. 1181

KALIGRAFJA i pismo piękne, ozdobne, (metodą własną)	Dla zamiejscowych nauka buchalterji, stenografji i kaligrafji przez korespondencję.	PISANIE na maszynach (nowa metodą ślepą).

Egz. od 1897 roku

Zakład Rowerów

E. Pładek

SOSNOWIEC

ul. Warszawska 10

Przyjmuje wszelkie roboty w zakres tej branży wchodzące.

Przybory rowerowe na składzie.

Restauracja Park Sielecki.

W piątek dnia 29 czerwca r. b.

Wielki Koncert

— dawniejszej — ORKIESTRY MILOWICKIEJ.

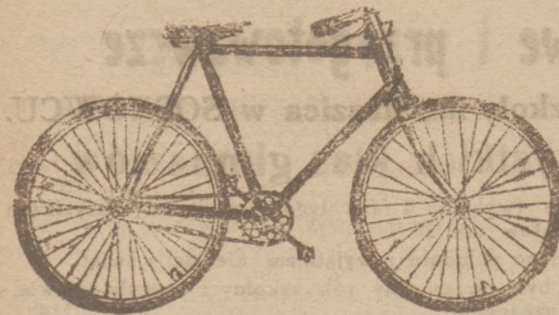
POCZĄTEK O GODZINIE 5 ej PO POŁUDNIU.

Bufet zaopatrzony w napoje, zakąski, ciastka i lody.

1218-1-1

K. Baran i J. Edelman

SOSNOWIEC, ul. Kościelna Nr. 9.

Zakład Rowerów

Wykonywa wszelkie reparacje rowerów, przeróbki emaljowanie i niklowanie. Oraz skład część zapasowych. Wykonanie szybkie i solidne. 917

Wymiana kart chlebowych na miesiąc Lipiec 1917 r.

Komisja Żywnościowa R.M.O. w Sosnowcu podaje do wiadomości, że wydawanie dodatkowych kart chlebowych na miesiąc Lipiec r. b dla ludności chrześcijańskiej tutejszego miasta odbywać się będzie: w dniu 29-go b. m. od godz 6 rano do 12 w południe i od 3 do 6 wiecz. i 30 b. m. od godziny 6 ej rano do 12 w południe i od 2-ej po południu do 6-ej wieczorem w następujących miejscach:

dla posiadaczy kart oznaczonych:

Nr.Nr. 10001 do 12199 — ul. Kołłątaja Nr. 10;

Nr.Nr. 20001 do 21399 — ulica Jasna Nr. 23;

Nr.Nr. 30001 do 32399 — ul. Starososnowiecka Nr. 36 (komisar. 2);

Nr.Nr. 40001 do 43499 — ul. Orla dom Bendora (komisarjat 3);

Nr.Nr. 50001 do 52299 — ul. Mostowa Nr. 3 (komisarjat 4);

Nr.Nr. 60001 do 61199 — ul. Katarzyńska (komisarjat 5);

Wymiana kart dla mieszkańców Milowic odbędzie się w dniu 29 czerwca r. b. od g. 8 rano do 11 i dla Modrzejowa od godz. 2 po poł. do 4 w biurach komisarjatów.

Karty dodatkowe otrzymać może jeden z domowników danej rodziny.

Osoby, które okażą cudze legitymacje, będą pociągane do odpowiedzialności. 1217

Pracownia Szycia

Ligi Kobiet P.W. przy Walcowni Milowice

ul. DALEKA Nr. 3 (wejście od ul. Staro-Sosnowiec.)

wykonywa roboty solidnie i tanio.

Kostjumy	od Mk.	20 —
Suknie	„ „	12,—
Spódniczki	„ „	6,—
Bluzki	„ „	4,—
Sukienki dziecinne	„ „	5,—
Bielizna	„ „	2,—

Pracownia wynagradza swoje pracownice według normy uchwalonej przez związek pracownic igły. Pracownia jest czynną od godz. 8 — 12 przed południem i od godz. 2 — 6 po południu.

Szanowną Klijentelę prosimy zgłaszać się do pracowni tylko w oznaczonych godzinach. 1208

Urząd pośrednictwa pracy w Sosnowcu

791

ulica Dęblińska Nr. 11 (Iwangrodzka)

ma zajęcie

dla: kucharek, służących, do wszystkiego, oraz potrzebuje dziewcząt do fabryki za granicę.

Wielką ilość robotników na drogi żelazne do Królestwa Polskiego Litwy i Kurlandji zarobek marek 1,80 do 2,60 i całe utrzymanie z pomieszkaniem. Także murarzy i robotników budowlanych i parobek do koni, oraz potrzeba 3 fryzjerów Polaków.

Także poszukują pracy w kraju.

szwaczki, praczki, dziewczęta do wszystkiego i do dzieci, kucharki, inżynier.

ADMINISTRACJA uprzejmie prosi Szanownych Abonentów o łaskawe niezwłoczne

uregulowanie zaległej przedpłaty,

w przeciwnym razie będzie wstrzymane dostarczanie pisma.

Najdogodniejszy sposób [illegible] wpłacać należność wprost [illegible] rze Administracji.

Do sprzedania

19 mórg w Strzemieszyca[illegible] od st. Dęblińskiej kol. po[illegible] w koncesji węglowej „Si[illegible]".

Węgiel bardzo płytko.

Wiadomość u WŁ. MALINOWSKIEGO w Sosnowcu ul. Starososnowiecka Nr. 18 3 p. 984

FABRYKA ROWERÓW

Stanisława Krzywańskiego,

BĘDZIN, Słowiańska 8,

Oddział w Dąbrowie, ul. 3-go Maja 9.

Poleca: rowery nowe i używane, wszelkie części i przybory, hurtowo i detalicznie; reperacje; przerabia i odnawia rowery najbardziej zniszczone po cenach nizkich. Reperacja maszyn do szycia i gramofonów 856

DROBNE OGŁOSZENIA

Posiadający

stenografje polską i pisanie na maszynach, poszukuje posady w miejscu lub na wyjazd. Oferty „Kurjer" pod „A". 1214-1-1

Pokój umeblowany

wynajmę zaraz, tamże są do sprzedania meble. Wiadomość: Szenowska 6 mieszkania 9. 1211 3-1

Rower sprzedam

nie drogo byle zaraz, oraz koła. Sklep Starososnowiecka 64. 1210-1 1

Zgubiono

kartę pobytu wydaną przez kop. Hr. Renard Antoniemu Osnarowi. 1212-1-1

Zgubiono

kartę pobytu wydaną przez kop. Hr. Renard Stanisławowi Bobrowicz. 1213-1-1

Do sprzedania

instrumenty cukiernicze i piekarskie oraz bilard. Starososnowiecka 30 M. Czekinowa. 1204-2-1

Z powodu wyjazdu

do sprzedania, pianola instrument, przy pomocy, którego można, nie umiejąc grać wykonywać najtrudniejsze kompozycje na fortepianie, obrazy, instrumenty miernicze i meble ul. Starososnowiecka 18 wprost ul. 3 Maja 3 p. W tymże domy na trzecim piętrze jest po wynajęcia lokal składający się z 8 pokoi. 980-7-1

Rower

damski potrzebny. Oferty „Kurjer" Będzin. 12001--

Zgubiono

książkę żywnościową, wydaną przez kopalnię Hr. Renard Katarzynie Miłek. 1216 1-1

Rowery

używane w dobrym stanie od Marek 100 do 200. Edmund Pladek, Warszawska 10. 1194-1

Białoskórnik

i kopyciarz potrzebni. Sielecka 24, Barcz. 1199-2-1

Nauczycielka

przygotawia z poprawek oraz całkowicie do klasy IV włącznie. Szenowska 6, mieszkania 9. 1196-2-1

Będzin, Przeczna 6,

(okupacja austrjacka). sprzedam dom 28 ubikacji z obszernym frontowym placem, ogrodem, woda źródlana. Informacji udzieli W-ny Pechowicz, Sączewska 2, lub właściciel: Warszawa, Jerozolimska 25, Jasiński. 1104

Zgubiono

przekaz firmy I. D. Potok Będzin 300 mk. na imię Rywki Londner, zastrzeżenie poczyniono. 1105

Wyższe Kursy Pedag. Naukowe Katolickiego Związku Kobiet Polskich

WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście 36.

Specjalizacja w kierunku: **historyczno-literackim, przyrodniczo-matematycznym.**

Kancelarja otwarta od godz. 11-ej do godz. 2 ej po południu. 1072

Kino-Oaza

860 w SOSNOWCU.

Od piątku 29 i dni następne

Tajemniczy Cudzoziemiec

dramat detektywny w 5-ciu częściach z życia włoskiej arystokracji.

Zamienione palto komiczny.

Wycieczka na Wschód natura.

Jaszczek się otruł komedja.

Niebezpieczne łapanie ptaków natura.

Redaktor odpowiedzialny JÓZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.

Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.